

Nro. 19.

A' FELS. R. CSÁSZÁRNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Költ Bétsben Kedden Septemберnek 2-ik napján, 1800-ik esztendőben.

Frantzia Respublikä.

Párisban egy olyan természet - vizsgáló társaság is vagon, a' mely a' szüntelen való figyelmezés és észre vételek által, az omberről való tudománynak nagyobb meg nagyobb gráditra való emelésénn szorgalmatoskodik. Ez a' társaság a' következő kérdést hirdettette-ki közelébről a' jutalomért való meg felytésre: Egy vagy több még böltsökben fekvő kisdekre való figyelmezés és észre vételek által meg kell határozni, hogy az ő testi, ertelem béli, és erköltsi nevelkedések, mitsoda renddel essék napouként lassan-lassan? és hogy ezen elme béli tehetségekhez,

a' gyermekek körül forgó minden napi tárgyak, és személyek, mitsoda bé falyással lehetnek, és minémü mértékben segíthetik vagy akadályoztathatják azt? — A' fel tett jutalom, egy réz emlekeztető-pénz, és 600 Livra kélz pénz.

Leg nagyobb gondját fordította a' Frantzia Országglószék mostan arra, hogy Frantzia országnak el-hervadott tengeri virágzását, ismét fel-elevenithesse, és uj jzinbe öltöztethesse. Nem tsak Préfektusok és egyéb igazgató fő tisztek rendeltettek minden kikötő helyekben a' tengeri foglalatosságoknak minden ág-bogaira: hanem, egy, mint nagy tudománnyal ugy nagy nemzeti elmésséggel készült tengeri *Exercitium* béli intézet is adattatott-ki, a' mely szerént a' kikötő-helyekben és tenger-öblökben a' *matrozok* gyakoroltatnak. Minden hétenn három napok rendeltettek a' tárgyerra való lövöldözésre; a' ki a' célzt meg-lövi, az nap két portzió eledelt kap. Az ágyukkal minden hétenn minden hajókon hatzor esik lövés, melynek alkalmatosságával az elsőtől fogva az utolsóig minden ember kéntelenítettik rélztt venni ezen gyakorlás béli munkából. A' *Korvette* nevü könnyü hajók közül, egy, minden dél előtt és dél-után ízélnek erefztett vitorlakkal evez a' partok körül, és tüzel a' rajta lévő néhány ágyukkal a' cél felé; a' mely *Korvettára* ekkor minden hajókról bizonyos számú ágyuzók rendeltetnek a' gyakoroltatás végett; a' cél, a' mely felé lövöldöznek, egy meg rongyollott vén hajó, mely a' kikötő-hely előtt ál; a' mely ágyuzó, a' célzt leg többször és jobban találja, 10 Livrát, a' mingyár utánna való pedig 5 Livrát kap jutalomul; a' mely hajóhoz azok az ágyuzók tartoznak, a' kik ilyen jutalmat nyernek, az nap egy zászlótszur-fel az árbotzfaja' tetejére, a' többek pedig

nem. Ezen gyakorlások közzé tartoznak továbbá, a' vitorláknak fel vonása és le botsatása, az arbotzfáknak le düjtetése és fel-állittatása, a' sájkáknak ki tétele és bé-fzedése, &c. Ezek minden hajókonn egyfzersmind történnek a' komandó szóra; azonn a' hajónn, a' melyenna komandó szót a' legénység leg frissebben és jobban teljesítette, huz leg jobb legények kapnak az az nap' kettős portziót; a' linea béli rangio-kát is minden nap' változtatják a' hajók, a' szérént a' mint a' gyakorlásban magokat ki mutaták. Az ulzásban is hasonló szorgalmatossággal gyakoroltatnak a' legények. Közönséges probaulzások tartattatnak, melyeknek alkalmatossággal az olyan legények, a' kik leg meszszebb ulznak, a' viz alatt leg sokább meg maradnak, és a' kik a' viz alatt valamely el-fűjdedt hajóra egy deszkát fel szegeznek, 10 Livrát kapnak ajándékba.

Minden Frantzia kikötő hely béli Préfektusokhoz olyan tudósitást küldött a' Hadi Minister Párisból, hogy a' Frantzia Respublika és az *Algieri* Fejedelem között való békességnek praelimináris cikkelyei, már subscribáltattak.

Az Amerikai Követekkel még folynak Párisban a' békesség alkudozások.

Maga a' Párisi *Moniteur*, az Officiális Ujjfág, írja, hogy még az Angliával lejendő békesség felől sem kétségeskednek a' Párisiak, az olta, miólta értékre esett, hogy az Anglusok már most, a' leg ujjabb telegraphusi jelentés szérént, még a' *Dünkircheni* és *Calaisi* kikötő helyeknek bé-zára való tartatásokat is félbe szakasztották — „Hanem tsakugyan (ilyén meg-jegyzést tessen a' *Moniteur*), a' békesség helyre állásának Anglia és a' Frantzia Respublika között, leg nagyobb gátat tehetne még az attól való félelem, hogy Anglia majd, ha a' békesség helyre állana, minden áru-portékait, melyekkel most az ő ma-

gazinumai dugva tele vagynak, Frantzia ország-
ba szálltaná által, és azokat oltsón adván, en-
nek minden kikötő helyeit azokkal töltené tele;
a' melyből a' fogna következni, hogy a' Fran-
tzia Fábrikák, a' melyek abból a' Izerentsétlen
állapotból, a' melybe őket a' *Calonne* és *Vergennes*
Ministerek által Angliával kötött kereske-
dés béti Alku ejtette vólt, alig kezdetek ki-
menekedni, egézfzen lemmivé lennének; a' Frantzia
kikötő helyekben lakó kereskedők, a' Frantzia
Coloniákkal (az az, az ő szigetjeikkel, 's Amé-
rikai és Napkeleti Indiai birtokaikkal) való ke-
reskedéseket, a' mely már tsaknem egézfzen el-
enyélfzet, többé lábra nem allithatnák, mivel-
hogy minden magazinúmjaik az Anglusok por-
tékáikkal töltődne meg, nem az ő magok colo-
niáiktól valókkal. Frantzia országnak az ilyen
békellégből semmi haszna nem fogna lenni, és
tündesen béntelenítetne szemlélni, hogy az ő
kélz penze, miként foly ki fele ezer tsator-
nákonn idegen országra. Ezen veszélynek el-
távoloztathatása végett igen erőfien meg fontolt
útakonn és módok által szükség a' Frantzia Or-
szágló széknek az Angliával való békellégre kö-
zelgetni: de a' mely utak és módok azonnal
könnyebbek fognak lenni, nihelyest Európában
a' szározonn való békellég helyre állítottott. —
(Itt eléggé ki-magyarázta a' *Moniteur* a' Frantzia
Országlószék' gondolátját a' békellég iránt. Tsak
ezt nem mondja a' békellégért idő előtt lármá-
zó Francziáknak: füüetek vagyon láfflatok, (ze-
metek vagyon haljatok!)

Nagy Britanniai Birodalom.

A' *Londoni* polgárságnak ismét gyűlése esvén
Jul. 30-dikánn a' városnak egyik részében, jáva-
solta *Hodgson* Ur, hogy jó leszen a' békellé-

gért egy esedező levelet terjeszteni a' Király' elibe. Dixon Úr úgy ítélte, hogy a' *Hodgson*-tól javasoltatott esedező levelet jó lelzen tsak ilyen formába öltöztetni: — „A' békefélég minden időben kedves dolog, kivált egy kereskedő nemzet előtt; annak meg-nyerésére azonközben nintsen jobb eszköz, mint az áthatatosság, egyvesség, és a' Bétöltető Országlószékbe helyheztetett bizakodás.“ — Mitsoda végzodése volt az ő tanátskozásoknak, még ezt nem olvastuk.

Hogy az Anglus és Dánus Országlószékek között közelébről azért támadott egyenellenség, hogy a' Dánusok a' magok hajójokat az Anglusok által meg-visitáltatni nem engedik, még eligazítatlan légyen, meg tettszik innét, hogy a' *Balticum* tenger az Anglus hajók előtt még mind zárattatva vagyon, melyre nézve minden Anglus kikötő helyekbe olyan rendeléseket küldött Aug. 9-dikéon az Angliai országlószék, hogy tovább való rendelésig a' *Balticum* tenger felé indulni akaró kereskedő hajók meg ne induljanak, ne hogy a' Dánusoktól meg árestáltattassanak.

Sőt egy kereskedő hajókból álló csoportnak, meg kellett volna már eddig érkezni ugyantsak a' *Balticum* tengerről, a' mely még eddig vízfűz nem érkezvén, félelmet gerjesztett Angliában a' felől, hogy ezen tenger bé volna az Északi tengeri hatalmaságok által az Anglus hajók előtt zárattatva, mely ha így volna, ezeknek valamint oda bé évezni, ugy a' benn lévőeknek is onnét kiveezni, a' környülállásoknak további meg-változásokig, nem lehetne. Látván egyéb aránt az Anglus kereskedők azt, hogy az ő Országlószékek minden útakat módokat el követ, hogy a' Dániával ki-ütött egyenellenséget barátságoson el tsendesithesse, jó reménséggel vagynak, és a' *Svéd* 's-Orsz kikötő-helyek felé még most is nem nagy felelemmel botsátják hajójokat. Leg alább

az *assicuratio*, ezen két birodalmaknak kikötő helyeik felé, még eddig csak két pro-Centét hágott. — Ide járúl meg az is, hogy a' Londonban lévő *Tralsberg* nevű Danus Követnek leg kisebb ellenmondás nélkül megengedte az Angliai Ország-lószék, hogy *Dealthoz*, a' hol az el fogattatott *Freya* nevű Dánus fregát és a' 6 kereskedő Danus hajók vagynak, el-útazhasson, és ott maga a' történetnek minden körülfutatlait ki tudakolhassa.

D á n i a.

Koppenhágában ilyen Hir-adások adattattak ki az Ország-lószéktől az Udvari Ujjfágban: — „Az a' tudósítás, hogy a' Dánus Fregát *Freya*, a' mely a' Kapitány *Krabbe*' kormányozása alatt evezett, egy sokkal nagyobb Anglus tengeri erő által meg-támadtatott és el-fogattatott légyen, nem csak a' Kereskedők között, hanem közönségesen az egész publicumban nagy *sensatziót* okozott. Hadoagy *Glasz*, el küldetett innét Kurir fővel, hogy útját nagy sebességgel London felé folytatván, oda innét az Ország-ló széktől izenetet vigyen. Kapitány *Lillenschiöld* hasonló sebességgel küldetett-el *Péttersburg* felé, valamint szintén ágyuzó Oberster *Mecklenburg* is rendelést kapott, hogy útját a' *Kronbergi* erős várba vegye. Azonközben a' folyó Aug. 11 dikénn Lord *Whitworth*, mint Anglus rendkívül való Követ, ide érkezett: és már 12-dikben ugyan csak az Angliai Ország-lószéktől más Anglus Deputatus is érkezett meg ide Koppenhágába, olyan jelentésekkel, a' melyek a' fenn forgó kedvetlenségeknek el-tsendesítettődésekre czélznak a' két Országok között.“ — (Ezek a' Dánus Udvari Hirdetmények, az Anglus Udvarra illetik).

Ugyan ezen Koppenhágai Udv. Ujjfágban hirdettette ki a' Dánus ország-lószék valami más

Dánus kereskedő hajók állapotját, melyeket a' Frantzia hajók fogtanak volt el bizonyos idő előtt:

„A' *Flensburgi* kereskedő *Janse* két hajói, (*ugy mond*) melyeket a' Frantzia préda hajók (*Caperek*) el fogtanak volt, az e' féle tengeri ragadományokat vizsgáló Frantzia Itélőszék által szabadon bocsátattak; hanem az ő el fogtatások miatt szenvedett kárvallásokat tsakugyan nem tartozik, ezen Itélőszék' Seutentziája szerént, megfordítani a' Frantzia prédáló hajó. A' mi ellenben a' Katharina nevű es ugyantsak a' Frantzia prédáló hajók által el-fogattatott Dánus hajót illeti, a' melyet a' *Kadixban* lévő Frantzia Consul, igazi és törvényes ragadománynak lenni ítelt volt, a' mingyár említett, e' féle tengeri ragadományokat vizsgáló Itélőszék által, az akkori *Kadixi* Francia Consulnak ítélete nem tsak egézfizzen calláltatott, hanem, 's-a' hajó nem tsak szabadon bocsátatott, hanem a' Frantzia prédáló hajó a' kár-vaslasát is megfordítani tartozik a' Dánus hajónak. — (Ezek a' Frantzia Respublikát illetik. Ez a' tengeri ragadományokat vizsgáló Frantzia Itélőszék is a' mostani Consularis Országglás forma alatt állott fel Párisban. A' miölta ez fel-állott, az ólta protestált a' Dánus Országglószék a' Dánus hajók' el fogattatásának igazságtalan volta ellen).

Azokért, a' kik ugy vélekednek, hogy a' lóval és ménes-tartással való gazdálkodásban semmi halzon nintsen, meg-jegyyezhetjük ezen Dánus ujjfág czikkely alatt, hogy a' mult 1799 dik esztendőben is ötven ezer darab Dánus lovat vittek ki az idegenek Daniából. Mitsoda jövedelem háromolhatott tsak ebből erre a' kitsiny országra, meg ítélnéti, a' ki tudja, hogy mitsoda árronn járnak a' *Holfsteini* nagy lovak, a' melye-

ket nállunk közönségesen Német lovaknak szoktak nevezni.

Elegyes Levelék

A' *Ménus* körül táborozó Frantzia ármadiá nak vezérje, General *Augereau*, illetén foglaltá tú levelet küldött *Augustus* 17-ik napján a' Frankfurti Magistratusnak :

„Ugy hallom, hogy a' Franczia ármadiának elenlétele miatt, nyughatatlankodtatni kezdik némellyek a' kereskedőket. Mondja meg Kegyelmetek ö nékiek, hogy a' jó rendtartás, és a' máfok' javai illendő tekintetben fognak tartatódni, és az alattam lévő katonaság közzül senki se fogja a' közönléges tsendességet meg háborítani. Embertégenre fodadom Kegyelmeteknek, hogy minden kereskedő bátorfággal, és tsendes lelki ismérettel folytathatja a' maga kötélességét.

A' *Frankfurti* Magistratus így felelt *Augereau* Generalisnak: — „

„Az az irás, melyet a' fő vezér Ur olyan czéllal küldött hozzánk, hogy az által azt a' félelmet, a' melyet a' Frantzia seregeknek nállunk való létele a' kereskedőkben felgerjeszteni kezdett volt, el oizlassa „egy, ujj ellene mondhatatlan bizonyfága annak a' gondoskodásnak, a' melyel a' fő vezér Ur, a' kereskedés béli szabadságnak fenn tartására törekedik. Mi telyelséggel nem kételkedünk, hogy az idegen publicum, mihelyest az Ur' kinyilatkoztatását, a' melyet mi közönségesé tenni bátorkodunk ólvalandja, a' maga gyanakodásonn fundált félelmét, bizakodással fogja fel tserélni, és mi kérjük is a' fő vezér Urat, hogy ezen ki-nyilatkoztatásáért az ide való polgárságnak háládatos kölfönetét fogadja el. Mi pedig fzerentsénknek tartjuk méjlléges tífztelettel lenni, &c.“

Valami két vagy három hónapok előtt említettül, hogy egy igen jeles formájú *Chinai* ifju, Anglia felé utazván valami *Anglus* hajósokkal, a' Frantziák' kezére akadott, 's *Párisba* hozattatván, a' Némák' Inilitutumá' Directorának Professor *Sicardnak* gondviselése alá adattatott légyen, hogy ezt is, mint egy némát úgy traktálván, vigye leg alább annyira, hogy avagy tsak jelek által lehessen ki-tanítani tőlle, hogy mi járásban, mi tzéllal, és szándékkal légyen. Mennyire lehetett légyen *Sicard* ezen igyekezetében, még eddig tóhol nem olvashattuk. A' leg ujjabb *Párisi* levelek is tsak annyit írnak felőlle, hogy a' *Chinai* furtsa ifju, igen frissen vagyon *Párisban*; már a' Belső Ministerhez is invitáltatott, a' ki-nek testvér hugától egy szép gyemántot kapott a' fő Consúl' képével együtt ajándékba. Igen örvendett az ifju kivált a' fő Consúl' képének, olyan formálog jelentvén ki ahoz való indulatját, mint a' melyet a' Frantzia országban tapasztalt szivesség' örökös emlékezetéül fogna magához venni, és magánál meg tartani.

Az az előtt mintegy fél esztendővel az *Aveyroni* erdőn találtatott, és *Párisba* hozatott, mint egy 12 esztendős vad gyermekről, azt írják az ujjabb *Párisi* levelek, hogy minden igyekezte által sem vihette Professor *Sicard* még eddig semmire. Tsak azt sem lehetett rolla még eddig ki-tanulni, hogy süket-néma e' vagy nem: ha a' fülbe kiáltanak sem vesznek telyességgel semmi a' félét rolla észre, hogy hallana; ha diót ropogtatnak ellenben a' háta megett is, mingyár elzre veszi, a' mely a' krumplival (Kartofflival) együtt a' leg kedvesebb eledete; az ajtó-nyílást is, ha nem arra felé vagyon a' szemmel fordulva, azonnal észre veszi, és futni készül. A' husz ételtől úgy irózik, hogy tsak egy tsirke-szárnyak meg

ételére sem vehették még eddig reá; a' fekete kenyert meg elfzi, hanem a' fejértől igen irtózik, és el taszítja magától (nem trügány familiából való). Mikor Páris felé hozták, *Moutin* városfábau meg himlözött, hanem jó félelétén a' himlő, nem tett semmi kárt benne. Meg érkezvén Parisba Professor *Sicard*hoz, leg kissébb tartózkodás nélkül le feküdt a' ház földire, és ki-alulta magát. Fel-serkenésekör feleér kenyérral kínálták, a' melyet vad módra el taszítván, ujra le feküdt, olyan forma jeleket láttatván adni, hogy erőssen athatpék. Eleinten olyan rendelést tettek rolla, hogy néhány napokig ne botsáflanak semmi ujjságoun kapó nézőket hozzá, hadd ahaszsa és nyugodhaszsa ki az úti fárodtságból egész tsendességel magát.

Az ugy nevezett *Szabad Emberek' Journálja* Párisban kemény letzkét adott ezen napokban a' hizelkedőknek. Status Tanátsos *hóderer* azt írta az Első Consulról a' maga egyik Journáljában, hogy: *Bonaparte* olyan méjj bé látással és elmésséggel viseli magát a' tanátskozásokban, hogy mostan mind az igafságnak el-vezni, mind tévelygésnek bé tsufzni, lehetetlen. — Mingvár a' következő nap' ilyen kérdést tett fel a' *Szabad Emberek' Journálja*: Melyik nagyobb ellensége az Orzáglólszéknek — a' hadakozás e'? nem — a' hazafiak közt való czivakodás e'? nem — a' pestis és éhség e'? nem — a' hizelkedés e'? Igen. — *Nero* és *Titus*, *Tiberius* és *Marcus Aurelius*, egy forma ditséretet érdemeltek a' hizelkedektől, és a' mások' érdemeinn élődöktől.

Bavariáért mellett erőssen közbe vetette magát a' *Berlini* Udvar a' Frantzia Orzáglólszéknel, a' mely szerént reméllik, hogy a' mint a' hadi adó, mely előbb *Bavariára* vettetett volt, meg-könnyebbit-

telett, úgy még egyéb tekintetben is könnyített-ni fognak a' rajta fekvő hadi terhek.

Hamburgból Aug. 15-dikénn: — Egy Anglus hadi hajó, Aug. 10-dikénn innét az *Albis'* vize torkából el-vitt egy *Dánus* és két *Swéd* kereskedő hajókat Angliába. Az Anglus és Dánus Országok szélke között támadott egyenetlenség fontosodni kezdett. A' *Dánus* és *Swéd* hajók kinnem mernek innét az *Albis'* torkából egy felé is evezni.

Londonból, Aug. 12-dikénn: — Egy feles számu hadi hajókból és valami 15 ezer ki-szaló fegyveresekből álló hajós sereg, az Anglus partoknak két vagy három pontjairól el-evezett ezen hónapnak 9, 10, és 11 dik napjainn valamely titkos expedízióra; de hova? ezt telyelsséggel nem tudják. Csak ennyit vettek észre még eddig, hogy az evezők, Napkeletnek vették útjokat. — Azok a' magok Helytartóikhoz hív Hollándus fegyveresek is, a' kik eddig *Wight* szigetjénn táboroztak, ugyan ezen expedízióra eveztenek-el. Talán (igy izollanak az Aug. 12-dikének estvéjénn kijött *Londoni* levelek) ez az expedízió is a' Lord *Withworth'* Koppenhágai alkudozásainak fontosításokra czéloz. Lord *Withworth'* elibe olyan útitásatok vagynak adattatva, a' melyek csak egyedül ő reá bizattattak. Gondolják azonközben, hogy az Angliai Országglószék el tökélettséggel védelmezni fogja azt a' jutt, hogy a' neutrális hajókat, ha szintén hadi hajónak védelme alatt eveznek is, meg-visitáltathassa; egyszersmind elégtételt is kíván a' *Dánus Fregát'* Kapitánya ellen, a' ki az Anglus hajókra tüzet adatott.

„Gen. *Pishegru* Londonba érkezett — a' 18-ik *Lajos Király'* testvérjénél, a' volt *Artesiai* Grofnál

ebédelt — a' Frantzia Királyi General-Lieutenántirángot fel-vállolta, és már most ezen ranggal fog közönlégesen is meg-jelenni.

A' *Hollandusok* nagy figyelmetséggel várják, a' mióta értés-kről esett a' feljebb említődött szamos Anglus hadi és szállító hajóknak ki-evezése, az ezektől való meg-látogatást. Hirt tétettek a' Parisi Országglózfénél is, hogy ők az ellenséges vendégeknek ujjantoni *visitájokat* minden oránn várják: melyre nérvé fejedelemre vagy onszükségek, hogy a' vendégeket érdemek szerint fogadhassák. — Gen. *Daendels*, Északi Hollandiába rendeltetett, és *Alkmaarban* van a' hadi szállása. A' *Bergoboom* tájjainu feküdt fegyveres sereggek, *Rotterdam*, *Leida*, és *Hága* felé kezdetek venni útjokat, és *Bergobzoom*hoz ujj Frantzia seregek érkeznek helyekbe. *Scelandiában* is minden kézületekkel vigyáz Gen. *Desjardine*. Akár a' beutoltassék czélozui az Anglusok' ujj és expedíziója: de, hogy a' Hollandusok tartanak tőlle, minden kézületjeikből látszik.

Azon fegyvertár beli szerszámok között, a melyeket Gen. *Moreau* a' Münchener fegyvertárhazból el-hordutott, voltak egyebek között, 2 kis ezüst ágyuk, ezüst dobok, ezüst álló-képek, arannyal szkosiumozott (stikkerezett) Török zászlók, 's egyéb e' féle idegenektől nyert gyözedelmi emlékezetre szolgált portékák.

Gen. *Moreau* el-útazott a' tábortól Frantzia országba; Aug. 17-dikénn *Carlsruh* városfánn ment keresztül; 19-dikben estve *Strasburgba* érkezett; éjjél tájban a' *Bonaparte* Adjutánsza *Düroc* is meg-érkezett a' *B. Kray*' hadi szállásáról hasonló képpen *Strasburgba*; 20-dikban minden ott lévő

Frantzia Generálisok meg-jelentek *Moreau* ő vezérjéknél. Sokak, a' kik *Düroctól* a' békeslegnek állapotjáról tudakozódtanak, azt a' felelet vették; hogy , nem soká békeslegünk fog lenni.

Carlsruh, 20. Aug. — „Gen. *Moreau* 17-dikben reggel az itt lé ő poszta háznál meg - al'apodott. Az Örökös Princz el hozatta onvét a' Kástélyba Udvari hintóban. Maga a' Landgróf éppen ekkor Rastadt tájjánn egy meg gyúladott erdonek oltatásában foglalatoskodott. Meg értvén *Moreau* vezérnek a' *Carlsruhi* Kástélyban való lééi, a' *Favourite* epületbe invitáltatta magához ebédre, a' hol 4 óráig voltak együtt; és az után tovább folytatta *Moreau* az útját *Strasburg* fele; a' hová a' Hadi Minister *Carnot*, és több más Frantzia fő Generálisok, egy nagy *conferentzia* taitas végett gyülekeznek öfzfe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Augsburghól, 4. Aug. — „Ma réggel valami Frantziak, a' kik itt a' Státus-tömletzen fogva voltak, három szekerekenn, vasra-verettelve, és belső katonafágtól kíséretve , Frantzia ország felé útnak indítottak. Ezek rész szerént a' *Subordinatio* ellen hibázott katonák, rész szerént pedig olyan hadi Commissáriusok voltak , a' kik a' magok számokra a' meg-hodóltatott tartományokban adót tsikortanak fel. Közönség-sen szolván, a' katonai fenyték a' Frantzia seregek-nél mostan, jó és kemény. — Ugy foly a' hir, hogy a' *Moreau* Generálstábjának vezére *Desolles* is minden oránn útnak fogna innét *Strasburg* felé indulni.

Páris. — Itt Aug. 18-dikánn, a' Győzedelem' (*St. Sulpice*) templomában, az Öregség' in-nepe fog celebráltatni. — Gen. *Lecourbe* útban vagyon *Páris* felé (Mire valók legyenek a' Mo-

reaü' táboránál lévő leg főbb Generalisoknak ezen haza felé való el-útazásaik, a' jövendő napok fogják ki-nyilatkoztatni). — Az a' nevezetes Frantzia tudós *Heretier*, a' Nemzeti Institutum' tagja, az ajtaja előtt, mikor egyik estve haza ment volna, gyilkoson meg-ölettetett. A' gyilkos még nem tudódott ki. — A' Párisiak nevezetes ujjlágnak tarják lenni, azt, hogy Gen. *Brune*, a' ki eddig a' *Dijoni* második *reserva* armadiát organizálta, az *Olofz* tábor' fő vezérévé neveztetetett légyen. Mi lett *Maffenéből*, még nem írják. *Brune* már meg-indult *Olofz* Ország felé.

A' *Lyoni* kereskedők, pártját kezdték fogni *Frankfurt* várossának az első Consul előtt, azt mondván, hogy az ő kereskedéseknak nagy öfzfe köttetődése vagyon ezen városnak országos vásárjaival. Azt kívánják a' *Lyoniak*, hogy a' *Fránkfurtiakra* vettett hadi adónak egy része engedtsék el.

Helvetziában úgy ki szározottta az ideji nagy és hozfzas hévség a' mezőket és érdöket, hogy a' szegény lakolok fok helyekenn a' havasokról is le halytani kényszerittnek márhaikat, és az istálókban taplálgtják.

* * *

Hová tovább gyakoroltatik a' Himlő bé-öltásnak mestersége, annal több hasznait tapasztallya 's annál inkább meg gyöződik annak szükségés vóltáról, az ártalmas bal vélekedésektől üres elméjü ember. De nemtsak a' köz rendü és tanulatlan, hanem még a' jobb nevelesü, és tudósabb szülék közt is számtalanok találatnak olyanok, a'kik kézzebnek magzatjaikat a' természetes himlő által vagy testekben meg otsmányit-

tatal, vagy annak mérge által a' sírbe temettet-
ni engedték, mert sem a' himlő bé oltás jótéte-
melyével éltai.

Kivált ebben az ezteendőben igen veszedel-
mesnek tapasztaltatott itt Bécsben a' természetes
himlőnek a' merge, ugy annyira, hogy tiz him-
lős gyermek közül, allig maradt három életben,
a' többi, vagy a' himlőnek valamely Stadiumá-
ban, vagy a' himlő után következett nyavalyák-
ban, mind meg fojtatott életétől, és már ezerekre
megyen a' természetes himlőben meg holt apró
gyermekeknek a' száma. Ellenben azok közül
a' gyermekek közül, a' kikbe a' himlő bé oltat-
tott, igen kevés holt meg, azok is nem a' bé
öltött himlő, hanem vagy a' velek való helyte-
len bánás miatt, vagy olyanok, a' kiknek, vala-
mely más nyavalyájok is vólt, a' melly környül
állásra szemesen kell a' himlő oltó Orvosnak vi-
gázni.

Cs. Kir. udvari fő orvos, és az ide való kö-
zönséges beteg Háznak Directora, 's a' Practi-
ca Medicinának igen nagy tudományú 's tapasz-
talású Professora, *Franck* Consiliarius Ur, öt ez-
teendőből fogva, minden nyáron *Majus* és *Juni-*
us hónapokban 30, 40, 50, 's több és keve-
lebb gyermekekbe oltatta bé a' himlőt, és még
eddig egyetlen egy sem holt meg a' kéze alatt,
még azok közül sem, a' kikre ezteendővel en-
nekelötte, történetből a' petéts is reájok ragadt.
— Az e' most folyó ezteendőben a' himlő bé ol-
tas végett keze alá adatott leány és férjü gyer-
mekek közül kettő olyan is találtatott, a' kikbe
noha azon himlő matéria oltatott be, a' melly
a' többibe; még is mindazáltal sem meg nem
himlöztek, sem semmi febrilis változást nem ér-

zettek testeikben, 's azon módon mentek ki a' himlősök szalajából, a' mint abba bé mentek: A' honnan ki tetszik, hogy tsak azokra ragad el a' himlő, a' kiknek testeikben annak bé fogadálára a' prædisponens materia meg vagyon.

(A' többit mászsór.)

Hiradás.

Minekutánna a' Méltóságos Urasság a' Szandaji, és Derzsi Pufzták' ki árendálása iránt Kameralis Szólnok városával már megegyezett; árra való nézve már mint el végezett dolog, úgy adatik tudtára az érdemes Közönségnek. Költ Pétervásáron 10-dik Augulusban 1800.

Másodszori Jelentés.

Tek. Nem. Békés Vármegyében fekvő Szarvas nevezetű Mező Városnak országos vásár napjai, O Csász. és Kir. Felségének e' most folyó hólnapnak 25-ikén költ Kegyelmes Resolútiója mellett, némelly részben akként változtattak meg. Az első vásár ugyan, mint ennekelötte, úgy ennekutánna is Böjtelő Havának 24-ikén, az az, Sz. Mátyás napján; a' második melly eddig Kisalfony Havában, Sz. Bertalan napján tartatott, ennekutánna Sz. Iván havában, Keresztelő Sz. János napján, a' harmadik pedig, a' melly eddig Karátsony Havában, Sz. Arnold napján esni szokott, ezután, ezen hólnapnak 21-iken az az Sz. Tamás napján fognak tartattatni. Mellyet azért kívántunk a' Publicumnak tudtára adni, hogy azok a' kik, a' fent nevezett Mező városban esni szokott vásárookra ennekelötte jární szoktak földhassák magokat mihez tartani.

P. D.